

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва і дизайну
Кафедра кіно і телебачення

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Фотографія та основи композиції

Галузь знань
Спеціальність
Назва освітньої програми
Рівень вищої освіти

02 «Культура і мистецтво»
021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»
Аудіовізуальне мистецтво та виробництво
перший (бакалаврський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
викладач кафедри кіно і телебачення Володимирський Олег Володимирович	098-834-14-74	

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Фотографія та основи композиції - є однією з найважливіших прикладних і професійних дисциплін, необхідних фахівцям кіно і телевиробництва. Це дисципліна, що виконує важливе завдання підготовки сучасних фахівців-професіоналів, які здатні органічно поєднувати глибокі теоретичні знання з практичними навичками творчої діяльності.

Метою фотографії та основи композиції як навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів із теоретичними засадами аудіовізуального виробництва, оволодіння основами технічних, технологічних і художніх особливостей кіно та телепроцесу; освоєння сучасних технологій та методів кіно та телевиробництва, на базі традиційних; отримання навичок самостійної роботи - в студії, на пленері, в процесі художньої зйомки, так і в прикладних професійних цілях; отримання навичок орієнтування у виборі техніки і програмного забезпечення; правильне використання виразних особливостей композиції та художніх засобів; розвиток творчості здобувачів.

Передумови для вивчення дисципліни. Дисципліна є початковим етапом у освоєнні наступних дисциплін: «Операторська справа та основа монтажу», «Освітлення, колористика та композиція фільму», «Сценографія та мізансценування», «Кіно-телережисури», «Основи драматургії», і спрямований на поглиблення знань з теорії та практики телевізійного виробництва, що стане основою професійної підготовки майбутніх фахівців аудіовізуального мистецтва і виробництва.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Фотографія та основи композиції» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в аудіовізуальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій аудіовізуального мистецтва характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК8. Здатність працювати у різноманітних творчих колективах.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК13. Навички виконання завдання згідно класифікатора професій аудіовізуальної сфери.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК1. Високий рівень виконавської майстерності.

ФК3. Здатність спостерігати, відбирати, розрізняти, типологічно доцільно компонувати, цілеспрямовано формувати і використовувати інформаційний, виразний, образний рівні аудіовізуального твору.

ФК6. Здатність здійснювати професійну діяльність із застосуванням сучасних досягнень теорії та методології аудіовізуального мистецтва та виробництва з урахуванням широкого спектру міждисциплінарних зв'язків.

ФК7. Здатність інтерпретувати художній образ аудіовізуальними засобами.

ФК12. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології кінознавчої, творчо-виробничої діяльності.

ФК14. Здатність відстежувати перспективні зміни в сфері аудіовізуального мистецтва, використовуючи оригінальні іншомовні джерела.

Навчальна дисципліна «Фотографія та основи композиції» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (ПРН)**, передбачених освітньою програмою:

ПРН2. Володіти методами та навичками роботи з монтажною технікою та програмним забезпеченням.

ПРН3. Володіти методами та навичками роботи зі знімальною та освітлювальною технікою та обладнанням.

ПРН5. Генерувати нові ідеї для втілення їх в аудіовізуальному творі.

ПРН7. Забезпечувати виразність при втіленні авторського задуму аудіовізуального твору.

ПРН17. Збирати, оцінювати, аналізувати та обробляти інформацію з використанням сучасних інформаційних технологій та спеціалізованого програмного забезпечення.

ПРН19. Сприймати новітні концепції в сфері аудіовізуального мистецтва та свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями в своїй виконавській діяльності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. збирати, оцінювати, аналізувати та обробляти інформацію з використанням сучасних інформаційних технологій та спеціалізованого програмного забезпечення.
2. володіти методами та навичками роботи зі знімальною та освітлювальною технікою та обладнанням.

Уміння:

3. Реалізовувати нові ідеї в аудіовізуальній творчості на сучасному етапі.
4. Забезпечувати виразність при втіленні авторського задуму аудіовізуального твору.
5. Інтерпретувати художній образ аудіовізуальними засобами.

Навички:

6. Упорядкування набутих знань та навичок роботи з освітлювальною та знімальною технікою та обладнанням. Генерувати нові ідеї для втілення їх в аудіовізуальному творі.
7. Забезпечення підготовчого, виробничого та пост-виробничого етапів створення (виробництва) аудіовізуальних творів різних видів, жанрів, стилів.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	14	42	64	1	1	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	лекційні заняття	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1: Вступ до фотографії.	8	1	3	4
Тема 2: Пристрій аналогового фотоапарату.	8	1	3	4
Тема 3: Діафрагма, витримка і чутливість (ISO).	8	1	3	4
Тема 4: Визначення експозиції.	8	1	3	4
Тема 5: Брекетинг експозиції.	8	1	3	4
Тема 6: Фокусування.	8	1	3	4
Тема 7: Фотоспалахи.	9	1	3	5

Тема 8: Пристрій цифрового фотоапарата.	9	1	3	5
Тема 9: Фотозйомка в режимах «М», «S», «A», «P».	9	1	3	5
Тема 10: Сюжетні програми фотоапарата.	9	1	3	5
Тема 11: Поняття композиції фотозйомок.	9	1	3	5
Тема 12: Побудова фотокомпозиції.	9	1	3	5
Тема 13: Освітлення при фотозйомці.	9	1	3	5
Тема 14: Зображувальні задачі у фотографії.	9	1	3	5
Усього годин	120	14	42	64
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЕКЗАМЕН				

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Використовуються: цифрова та аналогова фотокамери, допоміжне операторське обладнання, сучасне освітлювальне обладнання, мультимедійний проектор, ноутбук. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, здобувачі отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів щодо вивчення дисципліни «Фотографія та основи композиції» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді фотографій, відео та рефератів.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема 1: Вступ до фотографії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття фотографії. 2. Види фотографії. 3. Жанри фотографії. <p><u>Реферат</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія фотографії. 2. Розвиток фотографії. 	4
2	<p>Тема 2: Пристрій аналогового фотоапарату.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Влаштування аналогового фотоапарату. 2. Об'єктив. 3. Діафрагма. 4. Фотографічний затвор. 5. Фотоекспонometr. 6. Видошукач. <p><u>Реферат</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Транспортування плівки. 	4
3	<p>Тема 3: Діафрагма, витримка і чутливість (ISO).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке діафрагма. І на що вона впливає 2. Поняття чутливості (ISO). 3. ГРИП. <p><u>Реферат</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розуміння і промальовування заднього плану, поняття «бокэ». 2. Поняття витримки. 3. «Змазування» і «заморожування» об'єкту зйомки. 	5
4	<p>Тема 4: Визначення експозиції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Експозиція. 2. Стандартні ряди експозиційних значень. 3. Співвідношення витримки і діафрагми. <p><u>Реферат</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття ступені експозиції. 2. Поняття Експо пари. 	5

5	<p>Тема 5: Брекетинг експозиції.</p> <p>1. Поправка експозиції. 2. Брекетинг експозиції</p> <p><u>Реферат</u></p> <p>1. Блокування автоматичної експозиції.</p>	5
6	<p>Тема 6: Фокусування.</p> <p>1. Системи автоматичного фокусування. 2. Активні системи автофокусування. 3. Пасивні системи автофокусування.</p> <p><u>Реферат</u></p> <p>1. Активні системи автофокусування. 2. Пасивні системи автофокусування.</p>	5
7	<p>Тема 7: Фотоспалахи.</p> <p>1. Спалах. 2. Провідне число.</p> <p><u>Реферат</u></p> <p>1. Ефект червоних очей.</p>	5
8	<p>Тема 8: Пристрій цифрового фотоапарата.</p> <p>1. Теорія обробки світла. 2. Матриця.</p> <p><u>Реферат</u></p> <p>1. Матриця.</p>	5
9	<p>Тема 9: Фотозйомка в режимах «М», «S», «A», «P».</p> <p>1. Програмний автоматичний режим фотозйомки «P». 2. Режим пріоритету діафрагми «A» або «Av». 3. Режим пріоритету витримки «S» або «Tv». 4. Повністю ручний режим фотозйомки «M».</p> <p><u>Реферат</u></p> <p>1. Фотозйомка в режимах «M», «S», «A», «P».</p>	5
10	<p>Тема 10: Сюжетні програми фотоапарата.</p> <p>1. Зйомка в режимі «Портрет». 2. Зйомка в режимі «Спорт». 3. Зйомка в режимі «Нічна зйомка».</p> <p><u>Реферат</u></p> <p>1. Зйомка в режимі «Пейзаж». 2. Зйомка в режимі «Макрозйомка».</p>	5

<p>Тема 11: Поняття композиції фотозйомок.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття композиції. 2. Засоби формування композиції. 3. Властивості та якості композиції. 4. Закони фотокомпозиції. 5. Елементи фотокомпозиції <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Контраст, розміщення, рівновага. 2. Золотий перетин, діагоналі, формат. 3. Точка зйомки, напрямок, пляма кольору. 4. Рух у кадрі. 5. Розміщення важливих елементів сюжету 6. Найефективніший композиційний прийом – діагональна композиція. 	
<p>Тема 12: Побудова фотокомпозиції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення напрямку зйомки. 2. Визначення відстані від точки зйомки до об'єкту зйомки. 3. Визначення крупності зйомки. 4. Визначення висоти точки зйомки. 5. Визначення меж кадру. <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зображення простору. 2. Зйомка на натурі. 3. Зйомка інтер'єру. 4. Композиція павільйону, декорації. 	
<p>Тема 13: Освітлення при фотозйомці.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Освітлення об'єкту зйомки. 2. Поняття "ефект освітлення". 3. Види світла та методика освітлення об'єкта зйомки. <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закономірності у мом освітлення. 	
<p>Тема 14: Зображувальні задачі у фотографії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зображення простору. 2. Зображення об'ємної та контурної форми фігур та предметів. 3. Зображення фактури. 4. Зображення кольору. 3. Можливості виразних і живописних вирішень. <p>Реферат</p>	

1. Характеристика основних джерел освітлення. 2. Виразність фотознімку. 3. Цільність фотографічного знімку 4. Життєвість фотографічного знімку.	
Всього	64

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювання.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення іспиту (заліку).	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, іспит (залік)
--	---

Питання до іспиту

1. Поняття фотографії.
2. Види фотографії.
3. Жанри фотографії.
5. Розвиток фотографії.
6. Влаштування аналогового фотоапарату.
7. Об'єктив.
8. Діафрагма.
9. Фотографічний затвор.
10. Фотоекспонетр.
11. Видошукач.
12. Що таке діафрагма. І на що вона впливає.
13. Розуміння і промальовування заднього плану, поняття «бокэ».
14. ГРИП.

15. Що таке витримка.
16. «Змазування» і «заморожування» об'єкту зйомки.
17. Поняття чутливості (ISO).
18. Поняття ступені експозиції.
19. Стандартні ряди експозиційних значень.
20. Співвідношення витримки і діафрагми.
21. Спалах.
22. Ефект червоних очей.
23. Програмний автоматичний режим фотозйомки «P».
24. Режим пріоритету діафрагми «A» або «Av».
25. Режим пріоритету витримки «S» або «Tv».
26. Повністю ручний режим фотозйомки «M».
27. Зйомка в режимі «Портрет».
28. Зйомка в режимі «Пейзаж».
29. Зйомка в режимі «Спорт».
30. Зйомка в режимі «Нічна зйомка».
31. Зйомка в режимі «Макрозйомка».
32. Поняття композиції фотозйомок.
33. Засоби формування композиції.
34. Властивості та якості композиції.
35. Закони фотокомпозиції.
36. Елементи фотокомпозиції
37. Побудова фотокомпозиції.
38. Визначення напрямку зйомки.
39. Визначення відстані від точки зйомки до об'єкту зйомки.
40. Визначення крупності зйомки.
41. Визначення висоти точки зйомки.
42. Визначення меж кадру.
44. Освітлення об'єкту зйомки.
45. Поняття "ефект освітлення".
46. Види світла та методика освітлення об'єкта зйомки.
47. Зображувальні задачі у фотографії.
48. Зображення простору, об'ємної та контурної форми фігур та предметів.
49. Зображення фактури.
50. Зображення кольору.
51. Можливості виразних і живописних вирішень.

**8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ
З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ**

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль			
екзамен / залік			50
Всього балів			100

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

9. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Джефрі Бетчен Вогонь бажання. Зародження фотографії. – Київ: Родовід, 2019. – 248 с.
2. Зонтаг С. Про фотографію. – Київ : Основи, 2002. – 189 с.
3. Ідак Ю.В., Клименюк Т.М., Лясковський О.Й. Основи об'ємно-просторової композиції навч. посібник. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки. 2020. 212 с.
4. Колесников В.П. Незвичайна фотографія. — Київ: Наук. Думка, 1980.
5. Мироненко В. Проблеми аналізу творів фотографії в контексті фотомистецтва Києва та Львова кінця 1980-х – початку 1990-х / В. О. Мироненко // Сучасне мистецтво, 2009, випуск шостий. – С. 381– 386.
6. Москвич О.Д. Вплив фотографії на трансформацію життєвого простору людини // Науковий вісник Чернівецького університету. Збірник наукових праць. Випуск 726-727. Філософія. Чернівці, 2014. С. 281- 285.
7. Москвич О.Д. Методологічні основи дослідження фотографії як культурного феномену/ О.Д. Москвич // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філософські науки. № 13 (387). Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. С. 65-70.
8. Москвич О. Д. Діалектика об'єктивного та суб'єктивного у фототворчості: культурологічний аспект / О. Д. Москвич // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. : Філософські науки. – 2012. – № 15 – С. 167–172.
9. Пилип'юк В. Українська художня фотографія : етапи становлення та мистецькі засади розвитку : навч. посібн. / Василь Пилип'юк. – Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів : Світ, 2007. – 176 с.
10. Стародуб Д.О. Абетка фотографії. — Київ: Техніка, 1987.
11. Табінський Я. Образ у сучасній фотожурналістиці : між мистецтвом і публіцистикою / Ярослав Табінський // Теле- та радіожурналістика. – 2013. – Випуск 12. – С. 244–251.
12. Фриче Курт. Як уникнути помилок в фотографії. — Київ: Вища школа, 1980.
13. Шахрова М. Загальний курс фотографії. – Київ: Вища школа, 1988. –344 с.
14. Шахрова М., Грезина Н.Г. Фотографія. – Київ: Вища школа, 1993. –283 с.

Допоміжна

15. Фотожурнали: «Фото і відео», «Фотомагазин», «Світло і тінь». Фототехніка.
16. Чміль Г. П. Екранна культура: плюральність проявів / Г. П. Чміль – Харків : Крук, 2003. – 336 с.

17. Яковлев М.І. Стилізація і абстрагування – основа моделювання образної виразності. Українська академія мистецтва: науковий збірник, 2011, вип. 18. С.188-197.

Інформаційні ресурси

18. Державне агенство України з питань кіно – URL: <https://degkino.gov.ua/> (дата звернення: 25.08.2023).
19. Офіційний сайт Одеської обласної організації НСФХУ: <https://www.facebook.com/NSPAU> (дата звернення: 25.08.2023).
20. Офіційний сайт Одеського відділення Національної Спілки кінематографістів України: <http://nsku.od.ua/novosti/712-kira-muratova-kinokonkurs-2019.html> (дата звернення: 25.08.2023).
21. Офіційний сайт Національної ради з питань телебачення та радіомовлення. URL: <https://www.nrada.gov.ua/> (дата звернення: 25.08.2023).
22. Офіційний сайт UA: Культура – URL: <https://culture.suspilne.me> (дата звернення: 25.08.2023).
23. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 25.08.2023).
24. Он-лайн бібліотека. URL: <http://www.lib.com.ua> (дата звернення: 25.08.2023).
25. Безкоштовна бібліотека підручників. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-149.html> (дата звернення: 25.08.2023).